

SKP som led i en sammenhængende og helhedsorienteret indsats

Som beskrevet her på hjemmesiden i den første artikel om SKP-ordningen finder vi bestemmelserne om støtte- og kontaktpersonordningen til misbrugere og hjemløse i Lov om Social service § 99.

Serviceoven fremhæver forebyggelse og samlet helhedsorienteret indsats i arbejdet for forbedring af den enkelte borgers situation:

Uanset hvad der er årsag til at en person med nedsat funktionsevne skal have ydelser efter Serviceloven, skal indsatsen tilrettelægges så den fremstår helhedsorienteret og afpasset efter den enkeltes særlige behov og muligheder og med respekt for den enkeltes integritet og værdighed (Vejledning nr. 1 til Serviceloven, pkt. 7).

Vejledningen har også opmærksomhed på de forskellige tilbuds samspil i en fælles støttende indsats:

For at opnå en samlet og koordineret indsats vil det ofte være hensigtsmæssigt og relevant at inddrage og koordinere indsatsen efter serviceloven med den indsats, der ydes af distriktpsychiatrien, kriminalforsorgen, det frivillige sociale arbejde, lokale virksomheder, boligforeninger med videre (Vejledning nr. 1 til Serviceloven, pkt 6).

I Metodehæfte fra VFC Socialt Udsatte: SKP til misbrugere og hjemløse er stor opmærksomhed på samarbejdet med relevante partnere, betydningen af den organisatoriske forankring af ordningen og brobygningen til andre hjælpesystemer eller stationære omsorgstilbud. Faktorer som tilsammen kunne udgøre et godt grundlag for en koordineret og helhedsorienteret indsats for samlet at afhjælpe eller begrænse den udsatte borgers problemer.

Imidlertid beskæftiger metodehæftet sig stort set ikke med en samlet og helhedsorienteret indsats. Måske rammerne for at udføre SKP-arbejdet udgør en barriere for helhedstænkning. Tilbuddet gives jo under vilkår, der er væsensforskellige fra øvrige offentlige tilbud: der visiteres ikke til ordningen, som desuden er omgærdet af fuld tavshedspligt og anonymitet ligesom SKP-arbejderen ej heller har myndighedsbeføjelser over for brugeren.

Misbrugeres og hjemløses problemstillinger kalder i ganske særlig grad på en koordineret og helhedsorienteret indsats; for begge grupper gælder, at der er tale om komplekse problemstillinger fx kan den hjemløse i tilslutning til hjemløshed og eventuelle forsørgelsesproblemer også have både psykiatriske og somatiske problemer. Paradoksalt nok har netop misbrugere og hjemløse ringe eller ingen kontakt til socialforvaltningen. Når hertil lægges, at disse grupper udgør et beskedent antal i de enkelte kommuner, så kan vi være bekymrede for, at kommunerne ikke udvikler en praksis for koordineret og helhedsorienteret indsats på dette komplekse område, men at misbrugeres og hjemløses behov forbliver overset.

Flere fagfolk har over tid haft stor opmærksomhed på behovet for koordinering af indsatsen over for de allermest udsatte grupper. I "Posefolket" fra 1998 fremhæver Torben Pilely og Preben Brandt, at

Arbejdet må udføres i et system, der har såvel social, psykiatrisk som somatisk kompetence på det faglige plan. Men selvfølgelig skal de særlig kompetente og fagvidende offentlige systemer være aktive deltagere i arbejdet. Eller sagt med andre ord. Det er nødvendigt med et system, der kan starte processen og vedligeholde den, som kan overskue hele forløbet, som kan samle de ansvarlige myndigheder og som har en faglig kompetence og viden, der kan sikre den fornødne kvalitet i forløbet (Posefolket, s.47).

Til FACETTER, som er personaleblad for familie- og arbejdsmarkedsforvaltningen i Københavns Kommune beretter Tobias Børner Stax i november 2005 om sin ph.d.-afhandling, hvor han har analyseret 67 samtaler mellem hjemløse og socialarbejdere. Der var tale om rigtig mange opstartssamtaler og meget få opfølgningssamtaler og alle var de kendetegnet af uhyre ringe fremdrift og langsommelighed i forhold til den direkte indsats. Tobias Børner Stax er fortaler for en mere mobil indsats, hvor sagsbehandlingen starter med et afklarende møde mellem de aktører, der er relevante i forhold til den enkelte hjemløse.

Kom ud af lokalcenteret. Opsøg de hjemløse på herberget. Vi må spørge os selv, hvordan vi kan møde dem på deres vilkår? Jeg er ikke i tvivl om, det ville betyde langt færre brændte mødeaftaler, hvis man kunne følge dem, hvor de er geografisk. Og hvis man som socialarbejder kunne handle straks uden nødvendigvis at skulle vide så meget først (En lup på de hjemløses møde med socialarbejderne, s. 12, FACETTER 3/2005).

Den faglige opmærksomhed og bekymring for den koordinerede og tværfaglige indsats er også kommet lovgiverne for øre, for i regeringsoplægget "Det fælles ansvar" fra august 2006 lanceres en række initiativer, der har til formål at forbedre de socialt udsattes levevilkår. Ét af initiativerne (nr. 9) handler om iværksættelse af forsøgsprojekter med etablering af særlige tværfaglige teams i kommunerne. Det er tanken, at disse teams skal kunne håndtere de allermest komplekse problemstillinger blandt socialt udsatte, kunne rykke ud til de, der har behov og have den fornødne beslutningskompetence i forhold til det individuelle behov for indsats.

projekt UDENFOR har med stor tilfredshed bemærket, at der på handicapområdet gøres forsøg med metoder og redskaber, der kan støtte koordineret og helhedsorienteret sagsbehandling, nemmere adgang til forvaltningen og forbedret retssikkerhed for brugerne. Socialt Udviklingscenter SUS gennemfører frem til 2009 sammen med Muusmann Research & Consulting og en række kommuner Projekt Koordinerende Sagsbehandler på Handicapområdet. Det er vores håb, at erfaringerne fra dette projekt også kan finde afløb til området for socialt udsatte, herunder misbrugere og hjemløse. For med størst mulig sikkerhed for en tværfaglig, koordineret og helhedsorienteret indsats vil SKP-medarbejderen kunne udfolde det opsøgende og udgående arbejde på en tilfredsstillende og perspektivrig måde for både brugeren og sig selv.